

Noves Tecnologies

Dret a la identitat: identitat digital i identificació electrònica en el reglament (UE) eIDAS¹

ISABEL ESPÍN ALBA

Catedràtica de Dret Civil

Universitat de Santiago de Compostel·la

Sumari: I. CONSIDERACIONS PRELIMINARS. II. CONSTRUCCIÓ D'UN «DRET A LA IDENTITAT»: LA IDENTITAT DIGITAL. 1. Identitat personal i identificació. 2. Expansió del concepte d'identitat. III. DRET A LA IDENTITAT EN UN CONTEXT D'IDENTITAT DIGITAL. IV. IDENTITAT DIGITAL I IDENTIFICACIÓ ELECTRÒNICA A L'eIDAS2. 1. Línies generals de la reforma. 2. Identificació electrònica. Conceptes bàsics en el Marc Europeu de la Identitat Digital. 3. Cartera Europea d'Identitat Digital (*EUDI Wallet*). 3.1. Definició, contingut i abast. 3.2. Breu referència a les *European Business Wallets*. 3.3. Protecció de dades personals: els pseudònims i la sobreidentificació. 3.4. *EUDI Wallet*, vulnerabilitat i dret antidiscriminatori. V. BIBLIOGRAFIA.

Resum: El treball analitza la construcció jurídica del dret a la identitat en un context d'accelerada transformació tecnològica i, en particular, l'impacte del Reglament (UE) eIDAS2 en la configuració de la identitat digital i de la identificació electrònica a la Unió Europea. Es parteix de la constatació que la digitalització desplaça la identitat des d'una concepció estrictament personalista cap a una visió infraestructural, en què la identificació electrònica es converteix en pressupòsit de participació social, econòmica i jurídica en entorns digitals.

Paraules clau: identitat; identitat digital; identificació electrònica; eIDAS2; Cartera europea d'identitat digital; protecció de dades; pseudònims.

Abstract: The paper examines the legal construction of the right to identity in a context of accelerated technological transformation and, in particular, the impact of the eIDAS 2 Regulation on the configuration of digital identity and electronic identification in the European Union. It takes as its starting point the acknowledgement that digitalization shifts identity from a strictly personalist conception towards an infrastructural understanding, in which electronic identification becomes a precondition for social, economic and legal participation in digital contexts.

Keywords: identity; digital identity; electronic identification; eIDAS2; EU Digital Identity Wallet; data protection; pseudonyms.

I. Consideracions preliminars

En els darrers temps, és freqüent que ens trobem amb debats acadèmics en què operadors tècnics que promouen la innovació en tecnologies disruptives es pregunten per la corresponent innovació normativa que, segons el seu criteri, hauria d'acompanyar el ritme creixent dels canvis².

Per als juristes, la relació entre tecnologia i Dret no constitueix una novetat. Amb tot, fins a dates molt recents, l'anàlisi de les necessitats normatives s'ha abordat, fonamentalment, en termes de «continents» i «continguts», de manera que es partia de la premissa que l'aparició de nous continents no implicava necessàriament una alteració de la naturalesa dels continguts, entesos aquests com

a categories jurídiques relativament estables al llarg de l'evolució històrica de l'ordenament. En conseqüència, els canvis eventuals de paradigma i la configuració de noves categories havien de trobar sempre acomodament en els principis bàsics de seguretat jurídica i, en la mesura del possible, acudir a figures clàssiques per donar respostes a les noves realitats³ o crear categories normatives adequades al conjunt

1 Aquest treball, desenvolupat al grup de recerca de la USC «Llibredón. Derecho civil. Persona, familia y patrimonio», s'emmarca en el projecte del Ministeri de Ciència i Innovació «Ordenación y ejecución de la voluntad *mortis causa*. Especial consideración a las circunstancias personales, familiares y patrimoniales del causante» (PID2024-160940NB-I00, IP M. Carballo Fidalgo).

2 En aquest epígraf es resumeixen algunes idees que conté el treball: ESPÍN ALBA «Autonomía privada y derechos fundamentales en la sucesión del patrimonio digital: testamento digital y derecho al olvido de personas fallecidas en un contexto de cambios tecnológicos», Madriñán Vázquez/Carballo Fidalgo (coordinadores) *Sucesión testada: voluntad del causante e interpretación*, p. 259-261.

3 Pensem en contextos de crisis econòmiques, socials i tecnològiques en què per donar respostes a situacions inesperades s'ha acudit a figures en desús o poc utilitzades, com la clàusula *rebus sic stantibus*, el testament en temps d'epidèmia o, més recentment, l'anticresi assistencial objecte

normatiu fonamentant-se en aquest bagatge jurídic i cultural i evitant desajustos o ruptures sistemàtiques⁴.

Això no obstant, la situació actual planteja un repte qualitativament diferent. No disposem de segles —ni tan sols de dècades— per assolir una elaboració teòrica pausada i flexible, capaç d'emparar les noves realitats. A diferència del que ha passat, per exemple, amb les transformacions associades a la Societat de la Informació durant les dues primeres dècades del segle XXI, tampoc sembla que comptem ara amb un horitzó temporal de diversos anys per crear *ex novo* o per adaptar les categories jurídiques existents. Això es deu, entre diversos factors, al fet que molts dels continguts que avui reclamen regulació no tenen l'estabilitat històrica que tradicionalment permetia el seu enquadrament gradual en el sistema jurídic, bé per la evolució mateixa de la tècnica, bé pels cops de volant en les polítiques legislatives.

Pel que fa a l'evolució de la tècnica, la dinàmica temporal de la transformació tecnològica respon avui a coordenades substancialment diferents. Les tecnologies emergents no es presenten com a simples fases superadores de fites tecnològiques prèvies, sinó que configuren un ecosistema d'innovació on conflueixen múltiples desenvolupaments amb ritmes i graus d'implantació dispersos, cridats a coexistir i a projectar-se simultàniament sobre l'entramat social i sobre l'ordenament jurídic. I tot això dins d'un escenari geopolític i econòmic en canvi constant.

Per als juristes, la relació entre tecnologia i Dret no constitueix una novetat

El mateix tema objecte de tractament en aquestes línies és prova d'aquestes tensions, ja que descriu una adaptació normativa llarga i complexa a les necessitats d'identificació de les persones en l'àmbit digital sobre la base, entre d'altres, de tecnologies de base criptogràfica, quan els experts ja treballen en mecanismes de criptografia quàntica que permetin reforçar la seguretat dels sistemes d'identificació.

I, d'altra banda, pel que fa a les polítiques legislatives, mentre escric aquestes línies sobre les perspectives d'aplicació de la normativa europea sobre identitat i identificació digital en fase d'implementació, la Comissió Europea presenta la seva iniciativa de simplificació de la normativa digital, el *Digital Omnibus*, que també afecta la normativa d'identificació, com a mínim pel que fa a les relacions amb la protecció de dades, la ciberseguretat —particularment l'ús del punt d'entrada únic per a una sèrie d'obligacions de notificació d'incidents— i la introducció d'una cartera digital per a les persones jurídiques⁵.

Davant d'aquest panorama, a continuació es comparteixen algunes notes sobre la identitat digital, a propòsit de l'impacte del Reglament (UE) 2024/1183 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 d'abril de 2024, pel qual es modifica el Reglament (UE)

910/2014 pel que fa a l'establiment del marc europeu d'identitat digital (eIDAS2) en la construcció normativa, doctrinal i jurisprudencial d'un dret a la identitat.

És una aproximació formulada des d'una perspectiva conservadora de les institucions bàsiques del dret patrimonial i de la persona. Aquesta opció s'explica, en gran manera, per les dificultats tècniques associades a la implantació de les noves solucions i al desenvolupament d'escenaris emergents, com ara la computació quàntica, que qüestionen la solidesa dels sistemes criptogràfics existents⁶, o certs usos de la intel·ligència artificial que faciliten pràctiques fraudulentades de suplantació d'identitat; a la qual cosa s'hi afegeixen factors econòmics i polítics que poden justificar l'alentiment o el replantejament de no poques de les iniciatives ja empreses.

La premissa de la qual es parteix és l'existència d'una confusió terminològica evident derivada de la pràctica d'afegir l'adjectiu «digital» a institucions consolidades del Dret privat, amb què es pretén oferir, sense més elaboració conceptual, una resposta normativa adequada a les noves realitats. Així, es parla d'herència digital, testament digital, patrimoni digital, dret a l'oblit digital o, en allò que aquí interessa, identitat digital. Tanmateix, el significat d'aquestes institucions no presenta sempre una naturalesa ni un abast homogenis⁷.

N'hi ha prou amb observar la definició d'identitat digital continguda a la Carta de Drets Digitals (2021)⁸:

de l'RDGSJFP de 8 de juliol de 2025 (BOE 8 de juliol de 2025).

- 4 Respecte dels riscos d'anomia, *vid.* PRÉBISSY-SCHNALL/PEZET, «Pression anémique de la numérisation et stratégies juridiques», *Droit et Société*, núm. 118, 2024, p. 500-522.
- 5 Concretament, el 19 de novembre de 2025, la Comissió Europea, després d'un període d'audiència pública, va anunciar un fre temporal en parts de normes sobre el seu mercat únic digital i, particularment, al Reglament d'Intel·ligència Artificial, enmig d'una coneguda pressió de les grans empreses tecnològiques i del govern dels Estats Units. En tot cas, la iniciativa *Digital Omnibus* s'articula en dos eixos: la simplificació de la normativa de dades personals i la disminució de la burocràcia.
- 6 COMANDÈ/VARILEK, «The many features which make the eIDAS 2 Digital Wallet either risky or the ideal vehicle for the transition to post-quantum encryption», *Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice*, 2024 (106022), p. 1-10.
- 7 *Vid.* les reflexions sobre anomia i pressió tecnològica a PRÉBISSY-SCHNALL/PEZET, *op. cit.*, p. 501-522.
- 8 La Carta de Drets Digitals del 2021 és un document programàtic, sense valor normatiu, aprovat pel Govern d'Espanya el 14 de juliol del 2021, en el marc de l'Agenda Espanya Digital 2025.

«II. Dret a la identitat en l'entorn digital

1. El dret a la pròpia identitat és exigible en l'entorn digital. Aquesta identitat està determinada pel nom i pels altres elements que la configuren d'acord amb l'ordenament jurídic nacional, europeu i internacional.

2. S'ha de garantir, d'acord amb el nostre ordenament jurídic, el dret a la gestió de la pròpia identitat, els seus atributs i acreditacions. Conseqüentment, la identitat no pot ser controlada, manipulada o suplantada per tercers contra la voluntat de la persona.

3. S'han d'establir les garanties necessàries que permetin la verificació segura de la identitat en l'entorn digital amb la finalitat d'evitar manipulacions, suplantacions o control d'aquesta per part de tercers.

4. D'acord amb la normativa aplicable, l'Estat ha de garantir la possibilitat d'acreditar la identitat legal en l'entorn digital als efectes oportuns. En aquells supòsits en què legalment s'exigeixi un nivell de garantia alt en la identificació dels subjectes concernits, l'Estat ha d'assegurar la provisió i la utilització dels mitjans digitals que són d'aplicació per a l'acreditació de la identitat».

II. Construcció d'un «dret a la identitat»: la identitat digital

1. Identitat personal i identificació

Els desajustos semàntics esmentats justifiquen algunes consideracions sobre les relacions entre identitat personal i identificació.

El dret a la identitat és un dels eixos estructurants del constitucionalisme contemporani i dels estàndards de drets humans⁹, però conté tantes aresques que els juristes solen oferir aproximacions fragmentàries i allunyades de construccions tancades, potser per les encertades i tantes vegades reproduïdes paraules de RODOTÀ en el sentit que «profundíssim ha esdevingut el pou de la identitat, i són molts els juristes que eviten inclinar-s'hi. I no ho fan, no pas perquè creguin que això els allunyi del seu treball intel·lectual, sinó perquè consideren que aquesta matèria és millor deixar-la en mans de filòsofs, psicoanalistes, sociòlegs o antropòlegs»¹⁰.

Per començar, la vinculació entre dret a la identitat i identificació jurídica es manifesta amb especial claredat a l'article 6 de la Declaració Universal de Drets Humans, d'acord amb el qual «tot ésser humà té dret, a tot arreu, al reconeixement de la seva personalitat jurídica». De la mateixa manera, els articles 7 i 8 de la Convenció sobre els Drets de l'Infant consagren que l'infant ha de ser inscrit immediatament després del seu naixement i que té dret des que neix a un nom, a adquirir una nacionalitat i, en la mesura del possible, a conèixer els seus pares i a ser cuidat per ells, així com al fet que els Estats parts es comprometen a respectar el dret de l'infant a preservar la seva identitat, inclosos la nacionalitat, el nom i les relacions familiars, de conformitat amb la llei sense ingerències il·lícites.

Des d'aquesta perspectiva, una identificació adequada de l'individu constitueix un component essencial del dret a la identitat, en la mesura

que permet al ciutadà una participació social, política, econòmica i jurídica plena¹¹. En temps de digitalització de la societat, una identificació electrònica segura, interoperable i fiable és una eina bàsica de desenvolupament dels drets socials i econòmics, un autèntic mecanisme d'inclusió social i de no discriminació.

Tradicionalment, la individualització de la persona física s'ha articulada, en termes jurídics, a través de l'atribució d'un nom i uns cognoms que converteixen cada individu en un ésser humà únic¹², d'aquí la confusió freqüent entre la identitat personal i la identificació dels ciutadans duta a terme pels poders públics¹³, ja que, des d'una perspectiva juridicoprivada, aquesta identificació ens possibilita actuar en les relacions amb particulars i amb l'Administració com a centre d'imputació de drets i obligacions, plenament distingible de les altres persones.

En el pla de l'ordenament jurídic intern, aquesta identitat legal o identificació jurídica¹⁴ està regulada a la Llei orgànica de protecció de la seguretat ciutadana, en el capítol III, dedicat a la documentació i identificació personal, que assenyala de forma expressa la relació entre identitat i identificació quan, en regular el Document Nacional d'Identitat com a document acreditatiu de la identitat dels ciutadans, estableix que el DNI és un dret de tots ells i l'únic document amb suficient valor per si mateix per a l'acreditació, a tots els efectes, de la identitat i de les dades personals del seu titular.

D'aquesta manera, la identitat es pot entendre com el conjunt de

9 DE ASÍS, «La identidad humana en la sociedad. digital: identidad e identificación digital», González Meneses (coord.) *Los servicios de confianza en el medio electrónico y la identidad digital*, Tirant lo Blanch, València, 2023, p. 246, ho presenta com un dels grans problemes filosòfics.

10 RODOTÀ, *El derecho a tener derechos*, Trotta, Madrid, 2014, p. 273. El tema fins i tot pot ser anterior sobre la base de la reflexió sobre les fronteres entre identitat humana i identitat personal, DE ASÍS, *op. cit.*, p. 247.

11 SNOW, «The Right to (Digital) Identity», *Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal*, vol. 35, núm. 4 (estiu 2025), p. 1017 (p. 1010-1091).

12 *Vid.* articles 44, 49 i 55 de l'LRC.

13 GETE ALONSO es refereix al fet que «la identificació pública té per finalitat el reconeixement pels altres de l'altre (del no jo), la identitat al·ludeix, estrictament, a la pròpia persona», (GETE-ALONSO, «Persona, personalidad y capacidad», Gete-Alonso Calera, Solé Resina (coordinadores) *Tratado de derecho de la persona física*, t. 1, Civitas, Thomson Reuters, Cizur Menor, p. 75.

14 Expressions utilitzades per DE ASÍS, *op. cit.*, p. 256.

signes objectivament verificables que configuren una persona i permeten diferenciar-la de les altres, entre els quals ocupen un lloc central el nom i els cognoms, però no exclusivament. Des d'aquest enfocament, la identitat es presenta com el resultat d'un procés d'individuació¹⁵, d'identificació, d'un subjecte mitjançant la utilització de criteris objectius, sentit en què se situen la majoria dels textos normatius², ja que aquesta activitat resulta imprescindible per afirmar amb seguretat que cada individu és una persona determinada i no una altra.

Però la identitat personal ultrapassa els atributs d'identificació¹⁶. Com a individu, el subjecte va forjant al llarg de la seva vida una identitat pròpia que transcendeix els trets físics i les dades personals bàsiques utilitzades a efectes d'identificació. La identitat de la persona expressa una determinada manera de ser i estar al món, construïda tant a partir de la percepció de si mateix (autoconcepció) com de la imatge que projecta davant dels altres, és a dir, una autèntica biografia vital¹⁷ que li permet avançar en un procés únic i irrepetible. En aquest sentit, la identitat es configura com el sentit interior del que som i de com ens projectem en l'entorn social.

Per tant, la identitat personal no s'esgota en els mers signes distintius, ja que, juntament amb la seva funció identificativa, també constitueix la

projecció o l'expressió de la personalitat individual. En paraules de FERNÁNDEZ SESSAREGO, a propòsit del «projecte de vida» de la persona, «la nostra identitat posseeix, per això, dues vessants, l'estàtica, la que no canvia, la que permanentment respon al “soc jo”, i la identitat dinàmica que varia amb el temps en desenvolupar-se i modelar-se la personalitat»¹⁸, reflex del reconeixement constitucional del lliure desenvolupament de la personalitat¹⁹. Aquesta dimensió dinàmica o fluida de la identitat ha estat objecte d'elaboracions dogmàtiques rellevants, principalment a la doctrina italiana.

Així, ja en un estadi primerenc, DE CUPIS, des d'una perspectiva de dret privat, afirmava que el subjecte, com a unitat de la vida social i jurídica,

necessita afirmar la seva pròpia individualitat davant dels altres²⁰ i, a partir d'aquesta premissa, els estudis de dret de la persona i la doctrina constitucional italians han anat perfilant un autèntic dret a la identitat personal. Aquest dret s'ha configurat com a diferent de la protecció de la imatge o de la intimitat²¹, si bé hi manté vincles estrets, especialment pel que fa a la privadesa i a la tutela de les dades personals²².

RESTA sintetitza aquesta evolució i subratlla que la identitat ja no es pot reduir a la identificació estàtica del subjecte, sinó que s'ha d'entendre com un procés obert al llarg de la seva vida²³, que sobrepassa l'àmbit del nom i de la imatge —esfera en què identitat i identificació tendeixen

15 LAPORTA, «Identidad y Derecho: una introducción temática», *AFDUAM*, 17, 2013, p. 20.

16 Així mateix, cal marcar la frontera amb la pròpia identitat humana (DE ASÍS, *op. cit.*, p. 247-253).

17 RESTA, «Identità personale e identità digitale», *Diritto dell'informazione e dell'informatica*, vol. 23, núm. 3, 2007, p. 513.

18 FERNÁNDEZ SESSAREGO, «Breves apuntes sobre el “proyecto de vida” y su protección jurídica», *Anuario de la Facultad de Derecho*, Universidad de Extremadura, vol. XXX, 2012-2013, p. 564.

19 GETE-ALONSO incideix en la perspectiva de l'autodeterminació, en el seu treball GETE-ALONSO, «Identidad e identificación de la persona», Infante Ruiz et al. (coordinadors) *Construyendo la igualdad: la feminización del derecho privado. Carmona III*, Tirant lo Blanch, València, 2017, p. 83-144.

20 DE CUPIS, *Il Diritto all'identità personale*, Giuffrè, Milà, 1949, p. 13.

21 PINO, «Il diritto all'identità personale ieri e oggi. Informazione, mercato, dati personali», Panetta (director), *Libera circolazione e protezione dei dati personali*, t. I, Giuffrè, Milà, 2006, p. 257-321, desenvolupa el tema des de la perspectiva de l'evolució jurisprudencial i doctrinal a Itàlia, amb apuntes de dret comparat i una suggeridora anàlisi econòmica del dret.

Aquesta amplitud d'una «identitat dinàmica» apareix recollida a la Constitució portuguesa, que al seu article 26.1 proclama que «A todos são reconhecidos os direitos à identidade pessoal, ao desenvolvimento da personalidade, à capacidade civil, à cidadania, ao bom nome e reputação, à imagem, à palavra, à reserva da intimidade da vida privada e familiar e à proteção legal contra quaisquer formas de discriminação».

22 Sobre les dificultats per a la configuració del dret a la identitat com un dret autònom, vid. ORTEGA PUENTE, «La identidad de la persona en la era digital ¿Es la identidad digital una proyección de la identidad de la persona? (1)», *Actualidad Civil*, núm. 1, gener de 2024, consultat a Legalteca, p. 6-8.

23 RESTA, *op. cit.*, p. 524.

a confondre's²⁴— per abraçar altres aspectes de la personalitat de l'individu²⁵, tant en la pròpia construcció interna com en la influència del seu entorn i de les seves relacions socials²⁶.

Aquesta perspectiva inclou, a més, un sentit dinàmic que no es limita a recollir els elements estàtics de la identitat d'una persona, sinó les seves projeccions futures, descrita per ALPA en la idea que la identitat ja no es construeix a partir del passat de cada persona, sinó que mira el present i el futur, i es converteix en una elecció i una oportunitat²⁷.

2. Expansió del concepte d'identitat

Si bé no comptem amb els mateixos paràmetres de l'evolució constitucional italiana del dret a la identitat, en els darrers anys, també a Espanya, a la llum de determinades decisions del Tribunal Europeu de Drets Humans²⁸, s'ha produït una expansió del contingut del dret a la identitat sobre la base del

principi del lliure desenvolupament de la personalitat, a l'empara i la protecció de la dignitat humana proclamats a l'article 10 de la Constitució, en un context social de demandes identitàries creixents²⁹, la qual cosa proporciona una visió polièdrica de la identitat³⁰.

Això s'ha posat de manifest, per exemple³¹, en matèria de³²:

a) Identitat de gènere.

Com emfatitza l'STC 99/2019, de 28 de juliol de 2019³³, «La pròpia identitat, dins de la qual s'inscriuen aspectes com el nom i el sexe, és una qualitat principal de la persona humana. Establir la pròpia identitat no és un acte més de la persona, sinó una decisió vital, en el sentit que col·loca el subjecte en posició de poder desenvolupar la seva pròpia personalitat. Per a qualsevol que es vegi obligat a viure segons el Dret d'acord amb una identitat diferent de la que li és pròpia, això comporta un llast que el condiciona d'una manera

molt notable quant a la capacitat per conformar la seva personalitat característica i respecte de la possibilitat efectiva d'entaular relacions amb altres persones.

Aquest nexa entre decidir sobre la identitat d'un mateix i el gaudi per la persona d'autonomia per organitzar la seva vida i les relacions personals és reconegut i afirmat per diverses institucions del nostre entorn jurídic³⁴.

b) Dret a conèixer els propis orígens biològics.

En les darreres dècades s'ha consolidat una tendència normativa i jurisprudencial orientada al reconeixement del dret a conèixer els propis orígens biològics, entès com una manifestació del dret a la identitat personal i, en sentit ampli, del lliure desenvolupament de la personalitat. Aquest dret ha trobat afirmació en l'àmbit del dret internacional dels drets humans, particularment a través de la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de

24 No s'ha de perdre de vista que la identificació oficial també és un element de la identitat personal.

25 La Convenció sobre els Drets de l'Infant (adoptada per l'Assemblea General en la resolució 44/25, de 20 de novembre de 1989), a l'article 8 de la qual s'esmenta amb referència als menors d'edat. S'hi indica que «els Estats Parts es comprometen a respectar el dret de l'infant a preservar la seva identitat, inclosos la nacionalitat, el nom i les relacions familiars de conformitat amb la llei sense ingerències il·lícites (apartat 1)». I s'hi afegeix: «Quan un infant sigui privat d'alguns dels elements de la seva identitat o de tots, els Estats Parts han de prestar l'assistència i la protecció apropiades amb la intenció de restablir ràpidament la seva identitat (apartat 2)».

26 GETE-ALONSO, «Identidad»..., cit., p. 84.

27 ALPA, *Il diritto di essere se stessi*, La nave di Teseo, 2021, p. 15.

28 De fet, la jurisprudència del TEDH ha configurat un nucli de dret a la identitat dins de l'article 8 del CEDH. Per exemplificar, a Mikulić vs. Croatia (2002) el Tribunal va afirmar que el dret a la vida privada inclou el dret a conèixer el propi origen biològic i que la ineficiència dels tribunals ha deixat la demandant en un estat d'incertesa perllongada sobre la seva identitat personal, en clara violació de l'article 8 del CEDH. A S. i Marper vs. UK (2008) va declarar desproporcionada la conservació indefinida de dades biomètriques de persones no condemnades, en afectar el nucli d'identitat. A Gaughran vs. UK (2020) i a Big Brother Watch and Others vs. UK (2021) va reforçar l'exigència de salvaguardes estructurals davant d'acumulacions massives de dades. La Carta de Drets Fonamentals de la UE, en els articles 7 i 8, converteix la gestió d'informació identificativa en matèria de dret fonamental sotmesa a llei i a supervisió independent.

29 LAPORTA, *op. cit.*, p. 33.

30 La identitat personal es protegeix a través de tots els drets humans i la identificació és un instrument per al reconeixement dels drets subjectius (DE ASÍS, *op. cit.*, p. 253).

31 La trajectòria jurisprudencial i normativa traçada mostra com s'han remès diferents casos al dret a la identitat personal, cosa que fa gairebé impossible una única definició que abasti totes les facetes. En efecte, és un tema permeable als canvis socials, per exemple, referits als nous models de família. En el dret comparat, vegeu el cas brasiler de reconeixement de la parentalitat socioafectiva, en què la Sentència del Tribunal Superior de Justícia de Brasil, d'11 de febrer de 2025 [RJ (2023/0073473-0)] afirma que la filiació socioafectiva implica «reconhecer a real identidade do filho, expressão de seu próprio direito de personalidade». Sobre la «pluriparentalitat» com a desenvolupament del dret a la identitat, *vid.* MARTIAL, «L'accès aux origines: de la reconnaissance d'un droit fondamental à l'émergence de nouvelles catégories relationnelles», *Recherches familiales*, 2023, 1 (20), p. 157.

32 ORTEGA PUENTE, *op. cit.*, p. 14, emfatitza que a diferència de la realitat italiana en què la identitat és un dret subjectiu, de la personalitat i inherent a la dignitat de la persona, «En el nostre ordenament, el dret a la identitat en aquest sentit no està recollit. El bé jurídic tutelat pel dret italià és protegit al nostre ordenament pel dret a la imatge, en consonància amb el dret a la dignitat i al lliure desenvolupament de la personalitat».

33 ECLI:ES:TC:2019:99.

34 En aquest punt, la identitat de gènere s'ha relacionat amb la normativa de protecció de dades i el dret a l'oblit, com es comprova a l'STJUE de 13 març de 2025, Assumpte C-247/23 (Cas VP contra Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság, ECLI:EU:C:2025:172).

l'Infant, que el configura com un dret autònom del menor. Així mateix, el Tribunal Europeu de Drets Humans ha construït el dret a conèixer els orígens biològics com a faceta del dret a la vida privada de l'article 8 del CEDH, entès en clau d'identitat personal, història familiar i desenvolupament de la personalitat. Això apareix amb claredat en els assumptes de filiació (paternitat/maternitat), adopció, naixement anònim i, més recentment, donació de gàmetes. Tot i que no es tracta del reconeixement d'un dret autònom i absolut a conèixer els orígens, ja que l'integra en el contingut de la vida privada, subjecte a ponderació amb altres drets (vida privada de la mare biològica, del donant, estabilitat dels vincles familiars, seguretat jurídica, etc.) i al marge d'apreciació estatal, és cert que obre el camí de més elements per a la conformació d'un dret a la identitat³⁵.

En resum, el reconeixement d'aquest dret comprèn diverses facultats, com ara: accedir a informació que permeti reconstruir les pròpies arrels biològiques, conèixer les circumstàncies del naixement i obtenir certesa respecte de la filiació parental. Això no obstant, el seu exercici no revesteix caràcter absolut. Ha de ser objecte d'una ponderació amb els interessos concurrents d'altres persones implicades en els processos de reproducció assistida, especialment els donants de gàmetes i els progenitors legals. A això s'hi afegeixen els interessos legítims de les entitats prestadores de serveis reproductius i, en un pla més ampli, les consideracions de política pública que incumbeixen l'Estat en l'organització i la regulació d'aquestes tècniques³⁶.

La digitalització de les relacions juridicoprivades i de l'acció administrativa ha convertit la qüestió de la identitat en un problema d'infraestructura, perquè qui no pot provar qui és en línia, no pot contractar, no pot relacionar-se amb el sector públic ni pot exercir amb eficàcia els seus drets

c) Identitat digital.

I, en allò que aquí interessa, una altra mostra de conformació d'un dret a la identitat és la vertebració de la identitat personal en l'àmbit digital.

Si al principi d'aquest epígraf es perfilava amb certa —tot i que il·lusòria— nitidesa la línia divisòria entre el dret a la identitat i els mecanismes d'identificació de les persones a través de documents públics, aquesta delimitació esdevé sensiblement més difusa quan l'anàlisi es projecta sobre el dret a la identitat en l'entorn digital. Una altra vegada, convé recordar l'afirmació de RODOTÀ en el sentit que «els recorreguts de la identitat i de la identificació, que ja en el passat no sempre van ser coincidents, tendeixen, d'una banda, a separar-se cada cop més i, de l'altra, a trobar noves formes de conjunció»³⁷.

Si, d'una banda, la construcció d'una identitat digital sembla ampliar

la percepció dinàmica de la identitat davant de la identificació, d'altra banda, s'està donant una clara confusió entre els termes i la doctrina especialitzada està advertint una desnaturalització preocupant del concepte de dret a la identitat en l'àmbit digital, derivada de l'auge d'enfocaments que conceben la identitat com un servei (*Identity as a Service, IDaaS*), com un problema d'infraestructura. De fet, la transformació digital ha desplaçat la identitat des del pla estrictament personalista (identitat personal) al de la infraestructura jurídica (identificació i autenticació electrònica), entesa com a mecanisme verificable per identificar, una eina de caràcter instrumental per a l'exercici de l'autonomia privada i l'accés a serveis públics i privats.

La digitalització de les relacions juridicoprivades i de l'acció administrativa ha convertit la qüestió de la identitat en un problema d'infraestructura, perquè qui no pot provar qui és en línia, no pot contractar, no pot relacionar-se amb el sector públic ni pot exercir amb eficàcia els seus drets. La identitat, que en el constitucionalisme europeu apareixia com a atribut de la personalitat (vinculat a la vida privada, al nom, a la filiació), ha esdevingut un element d'accés al mercat interior i als serveis públics digitals.

De tota manera, en el context europeu, el dret a la identitat s'articula, com a mínim, en dos nivells. D'una banda, té una dimensió constitucional, reconeguda a la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea. Així, els articles 7 i 8 garanteixen el dret a la vida privada i a la protecció de dades personals; l'article 21 prohibeix la discriminació; i els articles 14 i 20 es refereixen, respectivament, a la nacionalitat i a la igualtat³⁸. D'altra

35 Cfr., per la seva rellevància, la Sentència del Tribunal Constitucional portuguès núm. 225/2018, de 7 de maig, que va reconèixer el dret a conèixer els propis orígens biològics, i remarcava que «o direito à identidade abrange a historicidade pessoal, facultando-se ao titular o direito ao conhecimento das circunstâncias em que foi gerado e das pessoas que determinaram biologicamente a sua existência».

36 MARTIAL, *op. cit.*, p. 151-162.

37 RODOTÀ, *op. cit.*, p. 275.

38 Tal com afirma la sentència del TC portuguès núm. 225/2018, de 7 de maig, esmentada anteriorment «O direito à identidade pessoal liga-se, ainda, à proibição da discriminação do artigo 13.º, n.º 2, da Constituição, pois as características aí identificadas são, na sua generalidade, cons-

banda, aquest mateix dret es concreta a la normativa sobre el funcionament del mercat interior, que el tradueix en regles tècniques i organitzatives sobre la manera com opera la identitat a la pràctica. En són un bon exemple el Reglament General de Protecció de Dades (RGPD), el Reglament eIDAS, la Directiva NIS2 i, més recentment, el Reglament d'Intel·ligència Artificial.

De fet, aquesta doble dimensió és molt característica de la Unió Europea. El dret fonamental es formula en termes generals a la Carta, mentre que la seva efectivitat quotidiana es construeix, en gran manera, mitjançant els instruments del mercat interior, que determinen com s'identifiquen les persones, com circulen les seves dades i com es fixa jurídicament la seva identitat en els diferents entorns digitals.

Enmig de tota la dificultat de construcció de la identitat com a dret autònom, la seva projecció de l'àmbit digital a partir d'aquesta doble dimensió complica més, si fos possible, la delimitació dels conceptes.

III. Dret a la identitat en un context d'identitat digital

Els mecanismes de construcció de la identitat en el món físic troben el seu correlat en l'entorn digital, a través del rastre que deixen les activitats en xarxa i de la narrativa que el mateix subjecte elabora als espais digitals —l'«empremta digital»—, amb la qual cosa es conforma una reputació en línia³⁹. Al mateix temps, els actuals estàndards socials i econòmics afavoreixen que actes inicialment inscrits en l'esfera privada de la persona adquireixin una dimensió pública, de manera

més o menys conscient, cosa que genera la percepció d'una «extimitat»⁴⁰, que es pot entendre com l'exposició deliberada de textos o imatges relatius a aspectes íntims, la qual cosa s'aparta d'una concepció clàssica i estricta de la privadesa. En realitat, designa un fenomen jurídic i social pel qual determinats aspectes tradicionalment propis de l'esfera íntima de la persona deixen de romandre reservats i passen a ser voluntàriament exposats davant de tercers o al públic, i s'integren en la manera com cada individu configura i projecta la seva identitat cap a l'exterior.

De la mateixa manera que en les relacions presencials, la identificació — ara en clau digital— s'erigeix en presupòsit necessari per a la participació en la vida social, jurídica i econòmica de la ciutadania. En aquest context, com assenyala PIÑAR MAÑAS, coexisteixen elements d'identificació formal amb projeccions voluntaristes de la persona mateixa, és a dir, amb la imatge que el subjecte decideix projectar cap a tercers⁴¹. D'aquesta manera, a la dimensió física i existencial de la persona s'hi superposa una projecció específica en l'entorn informàtic i virtual, que passa a formar part de la seva manera d'estar en societat⁴².

Si s'accepta que el desenvolupament mental de la persona constitueix un actiu dinàmic, en constant evolució⁴³, s'ha d'entendre que forma part

titutivas da identidade pessoal».

39 Part de la doctrina es refereix a l'empremta digital com la pròpia identitat digital: ANTÓN JUÁREZ, «La sucesión *mortis causa* de bienes digitales a la luz del Derecho internacional privado europeo», *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 2025, vol. 17, núm. 2, p. 30.

40 RODOTÀ, *op. cit.*, p. 293 i 294, advertia del canvi en la noció mateixa de privadesa, derivat de les relacions intencionades constants entre esfera pública i privada, amb una identitat cada vegada més dependent de l'exterior. El terme «extimitat» té l'origen en els estudis del psicoanalista francès Jacques Lacan i ha adquirit força predicament en els estudis de diferents disciplines de les ciències socials dedicades al fenomen de la digitalització i, particularment, de l'ús de les xarxes socials. A Espanya, per exemple, apareix molt relacionat amb la protecció de menors a les xarxes socials (*vid.*, per tots OROZCO PARDO, «Intimidad, privacidad, "extimidad" y protección de datos del menor ¿Un cambio de paradigma?», Boix Reig (director) *La protección jurídica de la intimidad*, Iustel, Madrid, 2010, especialment p. 390-394.

41 PIÑAR MAÑAS, «Identidad y persona en la sociedad digital», De la Cuadra Salcedo (director) *Sociedad Digital y Derecho*, BOE, Madrid, 2018, p. 98

42 ALPA, *op. cit.*, p. 248

43 En una altra frontera tecnològica de la identitat, des de la perspectiva dels drets humans i sota l'empara de l'article 9 del CEDH, s'està elaborant la categoria dels anomenats neurodrets, presentada com una quarta generació de drets humans vinculada als avenços tecnològics i adreçada a tutelar el domini de cada individu sobre la seva pròpia ment, això és, la llibertat cognitiva o autodeterminació mental. En el pla de la identitat, es constata que les tecnologies orientades a influir en l'activitat cerebral cada vegada són més precises i tendeixen a projectar-se fora de l'àmbit estrictament mèdic o investigador —impulsades, entre d'altres factors, pel desenvolupament de la IA— cap a altres camps, com determinades formes de consum o mecanismes de control, directe o indirecte, de la imatge del subjecte. Sobre neurociència i lliure albir (DE ASÍS, *op. cit.*, p. 251).

de la seva esfera d'autodeterminació la possibilitat de conservar i, si escau, recuperar elements de la seva identitat personal, així com, naturalment, de defensar-se davant d'eventuals usurpacions d'aquesta identitat.

En aquest marc, la dicotomia identificació/identitat en l'entorn digital presenta problemes específics que poden generar dificultats conceptuals notables. De fet, si al món físic les fronteres entre totes dues ja s'havien difuminat, a l'espai virtual la utilització de pseudònims, avatars o altres formes de representació desmaterialitzada del subjecte afegeix estrats addicionals de complexitat a la construcció i al reconeixement jurídic de la identitat.

La separació entre identitat i identificació es va mantenir estàtica, mentre la segona va estar en mans dels Estats sobirans, encarregats de proporcionar eines d'identificació als seus nacionals o estrangers residents als seus territoris. Passa que, amb la irrupció d'una veritable economia de plataformes digitals, ens trobem amb una gestió fragmentada i majoritàriament privada de la identificació i l'autenticació, mitjançant l'accés a través de claus i contrasenyes amb una cessió il·limitada de dades personals i no personals.

Per tant, en l'afany de reduir la dependència de grans plataformes, el marc normatiu de la identitat digital a la Unió Europea s'ha inclinat cap a respostes als problemes d'identificació, tot i que es troba a faltar una precisió més gran en la utilització de termes i en la conceptualització de l'objecte normatiu.

En aquest sentit, i com a preparació per a l'anàlisi de la normativa comunitària, malgrat la confusió

terminològica en la descripció de la identificació electrònica davant de la identificació digital per algunes normes i documents de treball de *soft law*, entenc que, en interès d'una seguretat jurídica més gran, per molt dinàmica que sigui la identitat digital, és convenient assegurar una total equivalència entre la identificació fora del món virtual i la identificació electrònica, per la qual cosa considero encertada la postura de BATUECAS CALETRÍO quan fa una translació de la realitat material a l'univers digital i manté que «la identificació electrònica al·ludeix a la individualització i distinció oficial de la persona en l'entorn digital», mentre que «la identitat digital, per contra, al·ludeix al conjunt de signes o trets (“atributs”) de la persona consubstancials a ella de manera inequívoca i manifestats en l'entorn digital»⁴⁴, sense obviar que la identitat en l'àmbit digital sobrepassa la realitat física i incorpora atributs que pertanyen a la realitat virtual. De tal manera que, com defensa SERRANO COPETE, la identitat és única per a cada individu, amb manifestació tant al món analògic com al virtual⁴⁵.

Amb caràcter general, la identificació es pot veure com una operació tecnicojurídica puntual mitjançant la qual un sistema atribueix una acció a una persona concreta per habilitar un acte o accés, instrumental en el sentit que no defineix la identitat, la verifica.

A la identificació electrònica, si és possible, la relació entre identificació i exercici del dret a la identitat és encara més estreta, ja que no es pot concebre una «vida digital» sense la identificació electrònica constant. La identificació en aquest sentit toca

aspectes bàsics dels drets fonamentals, com ara el dret a la protecció de dades i el dret antidiscriminatori⁴⁶. Ara bé, els lligams estrets no haurien de justificar la manca de precisió en l'ús dels termes i conceptes⁴⁷.

La identitat digital és, en tot cas, més que no pas la identificació electrònica. Com assenyala BARRIO ANDRÉS, «la identitat digital és la qualitat de ser igual a través d'Internet. És la capacitat d'una persona física o jurídica de demostrar que qui diu que és a Internet coincideix amb qui és a la vida real. És a dir, el seu alter ego digital»⁴⁸.

Per tot això, no és aventurat afirmar que la identificació electrònica és una eina que permet el desenvolupament del dret a la identitat en els entorns digitals, de manera que és procedent una anàlisi succinta de la seva regulació al Reglament (UE) eIDAS, en la seva versió consolidada per la reforma de l'eIDAS2.

IV. Identitat digital i identificació electrònica a l'eIDAS2

1. Línies generals de la reforma

Amb uns antecedents de manca d'una base jurídica comuna per al reconeixement i l'acceptació dels diferents sistemes d'identificació dels països de la UE, el Reglament (UE) 910/2014 del Parlament Europeu i del Consell, de 23 de juliol de 2014, relatiu a la identificació electrònica i els serveis de confiança per a les transaccions electròniques al mercat interior i pel qual es deroga la Directiva 1999/93/CE (eIDAS), marcava com a objectiu conformar un marc legal comú per a la identificació electrònica i els serveis de confiança a la Unió Europea i va

44 BATUECAS CALETRÍO, «Identificación electrónica e identidad digital», Carbajo Cascón, Curto Polo (directors) *Derecho Digital y Mercado*, Tirant lo Blanch, València, 2024, p. 517 i 518.

45 SERRANO COPETE, *Los testamentos digital y electrónico: una visión de derecho internacional y comparado*, Tirant lo Blanch, València, 2024, p. 43 i 46. Com assenyala ANTÓN JUÁREZ, *op. cit.*, p. 51, «igual que hi ha un únic patrimoni, ja sigui digital o analògic, també considerem que passa el mateix amb la persona. Identitat n'hi ha una, ja sigui digital o física es pot protegir en la seva totalitat durant la vida, però també pels hereus després de la mort de la persona».

46 DE ASÍS, *op. cit.*, 257.

47 Àmpliament criticada per BATUECAS CALETRÍO, *op. cit.*, p. 507.

48 BARRIO ANDRÉS, *Manual de Derecho Digital*, 4a ed., Tirant lo Blanch, València, 2025, p. 313.

significar un avenç en la digitalització del mercat interior⁴⁹. Així i tot, la seva implementació es va mostrar deficient i no ha assolit l'eficàcia desitjada⁵⁰.

Dels múltiples factors que van influir en un compliment amb prou feines parcial dels seus objectius, es poden assenyalar com a determinants: la fragmentació normativa i tècnica de la identificació dels ciutadans en els diferents Estats membres, les reticències respecte del reconeixement legal de les diferents modalitats de signatures electròniques, l'adopció limitada de nodes, l'escassa interoperabilitat i la superació de certes tecnologies que es van tenir en compte en el moment de l'aprovació del Reglament, així com el diferent ritme i intensitat d'aplicació als diferents Estats membres i, finalment, la manca de control sobre les dades intercanviades per part dels usuaris, l'escassa implicació del sector privat llastat pel desconeixement i dificultats tècniques i el pes de les plataformes en línia de dimensions molt grans (VLOP).

D'acord amb l'anàlisi d'impacte de l'eIDAS (2021) que va precedir el procés d'actualització⁵¹, només catorze Estats membres havien notificat

identificacions electròniques i només el 59 % dels ciutadans de la UE tenien accés a solucions d'identitat digital transfrontereres de conformitat amb el Reglament (UE) eIDAS. A més, les taxes d'ús i el nombre de serveis públics disponibles variaven considerablement entre els Estats membres. Particularment, els sistemes engegats pels bancs als països nòrdics arribaven a gairebé tota la població i oferien accés a un gran nombre de serveis públics i privats, mentre els altres Estats membres indicaven una baixa acceptació dels sistemes d'identificació electrònica o, fins i tot, no proporcionaven cap solució. Així mateix, i amb caràcter general, l'avaluació incidia en traves, com ara la complexitat del model de governança i el seu desconeixement per part dels agents socials i econòmics⁵².

Davant d'aquest panorama, la Comunicació de la Comissió de 19 de febrer de 2020, titulada «Configurar el futur digital d'Europa», va anunciar una revisió de l'eIDAS per tal de millorar-ne l'eficàcia, estendre els seus beneficis al sector privat i promoure unes identitats digitals de confiança per a tots els europeus, cosa que va iniciar una llarga tramitació, centrada

en la sobirania digital dels ciutadans, i que va arrencar amb la presentació d'una proposta de revisió de l'eIDAS⁵³. L'eix central de la revisió va ser la configuració d'un marc jurídic aplicable a l'intercanvi d'atributs d'identificació i d'informació associada a una identitat digital, amb la previsió de control dels usuaris i la protecció de dades deguda, amb èmfasi en l'intercanvi selectiu de dades limitat a les necessitats del servei específic sol·licitat.

El procés culmina amb la publicació del Reglament (UE) 2024/1183 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 d'abril de 2024, pel qual es modifica el Reglament (UE) 910/2014 pel que fa a l'establiment del marc europeu d'identitat digital (eIDAS2)⁵⁴, que va entrar en vigor el 20 de maig de 2024⁵⁵, que proporciona un termini de vint-i-quatre mesos des de l'entrada en vigor dels actes d'execució (que inclouen normes tècniques i procediments específics)⁵⁶ per posar en marxa com a mínim una Cartera Europea d'Identitat Digital (*EUDI Wallet*), la seva mesura principal.

Es tracta d'una reforma profunda del sistema implementat per l'eIDAS, continguda en modificacions substancials dels seus preceptes i annexos.

49 Per a una aproximació, amb força informació tècnica, *vid.* INZA «The European Digital Identity Wallet as Defined in the eIDAS2 Regulation», C. Pastor Sempere (ed.), *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market, Law, Governance and Technology*, Series 71, Springer, 2025, p. 433-452.

50 En l'àmbit nacional, cal tenir en compte la Llei 6/2020, d'11 de novembre, reguladora de determinats aspectes dels serveis electrònics de confiança, complementària en aquells aspectes concrets que el Reglament no ha harmonitzat.

51 «Commission Staff working document impact assessment report accompanying the document Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) n° 910/2014 as regards establishing a framework for a European Digital Identity», SWD (2021) 124 final (DOUE de 3 de juny de 2021).

52 També destaca que el canvi de paradigma social i econòmic resultat del COVID-19 va accelerar la demanda de solucions per als problemes d'identificació electrònica. En efecte, recorda que tenint en compte l'acceleració del procés de digitalització de l'economia i de la societat, tal com va fer palesa la pandèmia de COVID-19, la identificació en línia i l'intercanvi d'atributs (certificats de salut, títols acadèmics, etc.) adquireixen una importància creixent a mesura que es multipliquen els serveis personalitzats i sensibles a la identitat. La capacitat d'identificar-se digitalment té, així mateix, una importància cada vegada més gran per a la inclusió social.

53 Proposta de Reglament del Parlament Europeu i del Consell pel qual es modifica el Reglament (UE) núm. 910/2014 pel que fa a l'establiment d'un Marc per a una Identitat Digital Europea, COM (2021) 281 final 2021/0136(COD) (DOUE de 3 de juny de 2021).

54 DOUE de 30 d'abril de 2024.

55 Per a una anàlisi crítica dels objectius de la reforma, *vid.* l'informe elaborat per BUSCH, *eIDAS 2.0: Digital identity services in the platform economy*, Centre on Regulation in Europe (CERRE), Brussel·les, 2022.

56 En l'estat actual de la qüestió, el juny de 2025, la Comissió Europea ha publicat un tercer lot d'esborranys d'Actes d'Execució per impulsar la implementació del Reglament eIDAS2, centrats en temes d'interoperabilitat, seguretat i harmonització dels serveis de confiança a tota la UE. El 30 de juliol del 2025, la Comissió Europea va completar la publicació d'un nou paquet de reglaments d'aplicació sota el Reglament (UE) 2024/1183, més conegut com a eIDAS 2.0.

Aquest conjunt de vuit regulacions clau defineix estàndards tècnics comuns, requisits mínims i criteris d'interoperabilitat per al funcionament de les Carteres d'Identitat Digital Europea, i assenta les bases per a serveis digitals segurs, certificats i integrables a tota la UE.

Des del punt de vista del dret privat⁵⁷, entenc que les dues mesures que afecten més el dret de les persones físiques i jurídiques són, en primer terme, la creació d'una cartera europea d'identitat digital i, en segon terme, les declaracions electròniques d'atributs (*attestation*) per organismes del sector públic responsables de fonts autèntiques (o en nom seu) o per prestadors de serveis de confiança qualificats. Així mateix, es pot afegir que l'eIDAS, en la seva versió original (2014), se cenyia al sector públic i ara s'estén a qualsevol tipus de transacció⁵⁸, així com l'expansió evident del llistat de serveis de confiança⁵⁹.

En efecte, la reforma eIDAS es va plantejar amb la finalitat de garantir que tots els ciutadans de la Unió disposin d'un instrument d'identificació electrònica reconegut al conjunt del territori de la UE. Aquest instrument s'articula sobre solucions d'identitat electrònica dotades d'un nivell de seguretat elevat, aptes per permetre l'accés tant a serveis públics com privats, i configurades de manera que el titular conservi un control efectiu sobre les seves dades personals, per assegurar que únicament es divulguin aquelles

dades estrictament indispensables per a la prestació concreta o servei de què es tracti⁶⁰.

A la pràctica, la cartera permetrà a l'usuari autenticar la seva identitat, emmagatzemar credencials digitals i accedir fàcilment a una àmplia gamma de proveïdors de serveis (Relying Parties), sobre la base d'una aplicació mòbil

Per això, eIDAS2 abandona una concepció estàtica o rígida de la identitat digital per evolucionar cap a un model basat en un feix d'atributs qualificats, verificables i modulables en funció del cas, lluny d'una categoria uniforme i monolítica, que, al mateix temps, reforça la protecció de les dades i l'autonomia de l'individu en la gestió de la seva projecció digital.

La referència, per tant, és un conjunt d'atributs (nom, edat, representació, habilitació professional, etc.) emesos o certificats per fonts de confiança i portats pel titular en un contenidor interoperable (*EUDI Wallet*)⁶¹. D'aquesta manera, el titular de la cartera es pot identificar sense haver de recórrer a proveïdors comercials, una pràctica que genera des de fa molt de temps preocupacions sobre la confiança, la seguretat i la privadesa⁶².

A la pràctica, la cartera permetrà a l'usuari autenticar la seva identitat, emmagatzemar credencials digitals i accedir fàcilment a una àmplia gamma de proveïdors de serveis (*Relying Parties*), sobre la base d'una aplicació mòbil.

El sistema de l'eIDAS2 es construeix sobre la base del dret a posseir una identitat digital sota el control exclusiu del ciutadà que li permeti exercir els seus drets en entorns digitals i participar en l'economia digital, si bé l'ecosistema de la identitat digital també arriba a la persona jurídica.

Sobre aquest aspecte, hem de tenir en compte que dins del *Digital Omnibus* esmentat abans, la Comissió Europea, amb data 19 de novembre

57 L'eIDAS2 abandona l'enfocament exclusiu de dret públic i pretén permetre «als ciutadans de la Unió i als residents a la Unió accedir a serveis públics i privats en línia i fora de línia a tota la Unió» (Cons. 5), de manera que «tota persona ha de poder accedir de manera segura a serveis públics i privats recolzant-se en un ecosistema reforçat de serveis de confiança i en proves d'identitat i declaracions electròniques d'atributs verificades» (Cons. 7). El propòsit és que «totes les carteres europees d'identitat digital han de permetre als usuaris identificar-se i autenticar-se electrònicament de manera transfronterera, tant en línia com en mode fora de línia, per accedir a una àmplia gamma de serveis públics i privats».

58 D'especial interès la identificació del subjecte que té el control d'un actiu digital. Sobre el tema, en els termes dels Principis Unidroit sobre actius digitals i dret privat, *vid.* el treball de CAVALLER VERGÉS, «En busca de un marco legal para los activos digitales: Los principios Unidroit sobre activos digitales y derecho privado», *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 2024, vol. 16, núm. 1, p. 113-130, que, sobre l'actiu digital, ens explica que «a diferència de la normativa d'altres estats del Dret civil, el concepte no gira entorn de la identificació del titular, sinó que se centra que el bé o actiu sigui susceptible de ser objecte de "control"» (p. 119).

59 És el cas, per exemple: a) Fitxer electrònic (*e-Archiving*) i de l'arxiu electrònic qualificat, servei destinat a preservar a llarg termini documents electrònics i les seves evidències (signatures/segells, segells temporals, resultats de validació), per assegurar autenticitat, integritat, llegibilitat, disponibilitat i oposabilitat probatòria durant tot el cicle de vida; b) Llibre major electrònic (*Electronic Ledger*) i llibre major electrònic qualificat, servei que proporciona un registre immutable i amb marca temporal de fets o transaccions (no limitat a criptoactius), amb propietats d'immunitat verificable i traçabilitat. La condició qualificada reforça les garanties d'integritat, segellat temporal i auditabilitat, i n'habilita l'ús com a mitjà de prova i de publicitat tècnica en el tràfic jurídic; c) Gestió de dispositius de creació de signatura/segell qualificats a distància (*remote QSCD management*), un servei que permet al signant o al titular del segell utilitzar de forma remota un dispositiu qualificat sota control del prestador i mantenir el requisit de control exclusiu del signant i les garanties d'un QSCD.

60 Des del punt de vista del proveïdor, les carteres milloren la seguretat i la privadesa, amb la consegüent reducció del risc associat a la responsabilitat pels mètodes tradicionals d'autenticació. Així mateix, es redueix els costos d'autenticació i la dependència de grans plataformes competidores.

61 L'annex VI de l'eIDAS2 presenta una llista mínima d'atributs: «1. adreça, 2. edat, 3. sexe, 4. estat civil, 5. composició familiar, 6. nacionalitat o ciutadania, 7. qualificacions, títols i llicències acadèmiques, 8. qualificacions, títols i llicències professionals, 9. facultats i mandats per representar persones físiques o jurídiques, 10. permisos i llicències públics, 11, en el cas de les persones jurídiques, dades financeres i socials» (*cf.* article 45 sexies).

62 FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, «Estructura y contenido del Reglamento (UE) 2024/1183, de 11 de abril de 2024, por el que se establece el marco europeo de identidad digital (Reglamento eIDAS 2)», *Diario La Ley*, maig de 2024. Consultat a Legalteca.

de 2025, va presentar una Proposta de Reglament (UE) d'*European Business Wallets*⁶³, basada en el marc europeu d'identitat digital (EUDI) —eIDAS modificat i ampliat pel Reglament (UE) 2024/1183— plenament interoperable amb les carteres d'identitat digital europees. Es tracta d'ampliar i completar el Marc d'Identitat Digital Europeu (IDUE), dins de l'objectiu de mercat únic⁶⁴.

Per tant, amb tots aquests moviments es pretén —malgrat moltes crítiques— assolir uns beneficis generals per a la societat, ja que s'entén que una verificació més fàcil i segura comportarà un increment de les transaccions en línia, i afavorirà noves oportunitats de negoci i la reassignació de recursos, amb el conseqüent creixement econòmic.

2. Identificació electrònica. Conceptes bàsics en el Marc Europeu de la Identitat Digital

Si la identificació adequada de l'individu ja resultava imprescindible en els entorns analògics, en els contextos digitals adquireix una rellevància encara més gran com a component essencial del dret a la identitat, en la mesura que condiona la inclusió social, jurídica i econòmica efectiva de la persona⁶⁵. D'aquí que, des de l'òptica del dret privat, l'anàlisi de les normes sobre identificació electrònica hagi d'ocupar un lloc d'acord amb la funció estructural de pressupòsit per a la manifestació vàlida i eficaç de la voluntat dels subjectes en el tràfic jurídic.

Essent així les coses, segons els conceptes desplegats per l'article 3 a) de l'eIDAS reformat, la «identificació electrònica» és el procés consistent a utilitzar les dades d'identificació de la persona en format electrònic que representen de manera única una

persona física o jurídica o una persona física que representa una altra persona física o una persona jurídica (núm. 1), pas previ per a l'«autenticació» entesa com un procés electrònic que permet la confirmació de la identificació electrònica d'una persona física o jurídica, o la confirmació de l'origen i la integritat de dades en format electrònic (núm. 5).

Les «dades d'identificació de la persona» són el conjunt de dades que s'emeten de conformitat amb el Dret de la Unió o nacional i permeten establir la identitat d'una persona física o jurídica, o d'una persona física que representa una altra persona física o una persona jurídica (núm. 3).

D'altra banda, unit al concepte d'identificació, es qualifica com a «atribut» la característica, la qualitat, el dret o el permís d'una persona física o jurídica o d'un objecte.

3. Cartera Europea d'Identitat Digital (EUDI Wallet)

3.1. Definició, contingut i abast

La identificació es garanteix mitjançant una cartera d'identitat digital europea (*EUDI Wallet*), entesa com a «mitjà d'identificació electrònica que permet a l'usuari emmagatzemar, gestionar i validar de manera segura dades d'identificació de la persona i declaracions electròniques d'atributs per tal de proporcionar-les a les parts usuàries i a altres usuaris de carteres europees d'identitat digital, així com signar per mitjà de signatures electròniques qualificades o segellar per mitjà de segells electrònics qualificats».

La cartera europea d'identitat digital té per objectiu generar confiança en les interaccions electròniques i afavorir la prestació de serveis digitals fluids en l'àmbit de la Unió, i posa a disposició de la persona usuària un conjunt ampli de funcionalitats. En

particular, li permet sol·licitar, seleccionar, combinar, emmagatzemar, suprimir, compartir i presentar dades relatives a la seva identitat, així com instar l'eliminació de les seves dades personals de forma senzilla i accessible, sota el seu control exclusiu, i, al mateix temps, possibilita la divulgació selectiva d'aquestes dades⁶⁶.

Així mateix, la cartera farà possible la signatura de documents i la prestació de consentiments per a diferents transaccions mitjançant signatures electròniques qualificades, l'ús de segells electrònics qualificats i la generació i gestió de pseudònims⁶⁷, tot això dins d'un marc tècnic i jurídic orientat a reforçar l'autonomia i la sobirania digital de l'usuari.

El Reglament preveu que els Estats hauran de subministrar una cartera a les persones físiques i jurídiques, que podran emprar a tota la Unió Europea, de forma harmonitzada, per acreditar la seva identitat oficial, compartir altres atributs d'identitat i signar o segellar amb el màxim reconeixement jurídic.

La cartera serà acceptada per a l'accés als serveis públics dels Estats membres i per aquelles entitats privades que estan obligades a una autenticació reforçada dels seus clients, com és el cas del transport, l'energia, la banca, els serveis financers, la seguretat social, la sanitat, l'aigua potable, els serveis postals, la infraestructura digital, les telecomunicacions o l'educació. De la mateixa manera, si l'usuari sol·licita ser identificat per mitjà de la cartera, les VLOP estan obligades a acceptar-la i a respectar en tot moment el principi de minimització de dades i el dret dels usuaris a utilitzar pseudònims escollits lliurement.

Des d'una perspectiva nacional, en el marc configurat per l'eIDAS

63 COM(2025) 838 final. En aquest moment, la Proposta està esperant la seva adopció pel Parlament Europeu i els Estats membres mitjançant el procediment legislatiu ordinari.

64 Sobre la tendència a ampliar el marc de la identitat digital a l'internet de les coses, *vid.* la informació proporcionada per BUSCH, *op. cit.*, p. 19.

65 Sobre la consideració del dret a la identitat com a dret fonamental pels tribunals nord-americans, *cf.* SNOW, *op. cit.*, p. 1060 i seg.

66 Considerant 15 de l'eIDAS2.

67 Per a un resum de les funcionalitats, BARRIO ANDRÉS, *op. cit.*, p. 335

reformat i per la iniciativa d'Identitat Digital Europea (EUDI), el DNI apareix com un mitjà d'identificació electrònica dotat de garanties de seguretat elevades, adaptable a diferents usos i susceptible de reconeixement transfronterer. De fet, Espanya, a través del desenvolupament del DNI electrònic, se situa en una posició pionera en la implementació d'aquest esquema regulador, si bé la seva efectivitat pràctica queda condicionada a la cooperació coordinada entre els poders públics, els operadors privats i els mateixos ciutadans com a usuaris del sistema.

En aquesta línia, el Reial decret 255/2025, d'1 d'abril, pel qual es regula el Document Nacional d'Identitat⁶⁸, recull que la seva versió digital tindrà la mateixa eficàcia jurídica a l'efecte d'identificació, ja que permetrà acreditar la identitat davant de les autoritats, els seus agents i funcionaris públics, així com en les relacions amb les Administracions Públiques i amb el sector privat.

3.2. Breu referència a les *European Business Wallets*

L'enfocament escollit per a aquestes reflexions es centra en la persona física, però cal destacar que, pel que fa a les persones jurídiques, el procés d'identificació electrònica i adaptació digital està més avançat i totes les reformes aquí esmentades són un pas més en la millora de la competitivitat de les empreses europees.

Com hem assenyalat anteriorment, la Proposta de Reglament (UE) d'*European Business Wallets*,

presentada el 19 de novembre de 2025, pretén crear una «cartera de negocis europea» per proporcionar a les empreses europees i organismes del sector públic una eina digital unificada, per tal de digitalitzar operacions i interaccions que encara requereixen presencialitat, sobre la base de la mateixa arquitectura de la cartera europea d'identitat digital⁶⁹.

Amb aquesta iniciativa es realitzarà una modificació limitada de l'eIDAS — en la seva versió consolidada, després de la reforma de l'eIDAS2 — per, dins del Marc EUDI, oferir funcionalitats adaptades a les necessitats dels organismes del sector públic i els operadors econòmics, inclosa la gestió digital dels drets de representació i els poders, i un canal segur per a l'intercanvi de documents i certificats oficials recolzat per un directori comú, sempre amb garantia de la plena interoperabilitat amb les carteres d'identitat digital europees.

D'acord amb la Comunicació *Data Union Strategy Unlocking Data for AI*, «El Reglament sobre la cartera empresarial europea proporcionarà un entorn digital fiable i interoperable per emmagatzemar, gestionar i compartir credencials verificables, inclosos els certificats de compliment. Les empreses podrien fer servir les carteres empresarials europees per identificar-se digitalment, identificar i validar els usuaris de l'ecosistema i demostrar el compliment de múltiples normes de la UE mitjançant la presentació de certificats de conformitat, mentre que els organismes reguladors del sector públic disposarien d'un accés segur

i immediat a la informació validada. Amb el temps, la cartera empresarial europea es convertirà en una infraestructura comuna que donarà suport a processos administratius com la concessió de llicències, la contractació pública i l'accés al finançament, cosa que permetrà interaccions digitals fluides entre les empreses i les autoritats a tot el mercat únic»⁷⁰.

Així mateix, pensant en els poders de representació, en el marc de la Directiva 2025/25 el poder de representació digital de la UE ha de complir els requisits relatius a la declaració electrònica d'atributs establerta al Reglament (UE) 2024/1183 del Parlament Europeu i del Consell i les especificacions tècniques de la cartera europea d'identitat digital, per tal de garantir l'obtenció d'una solució comuna més fàcil d'utilitzar. Això tendeix a alleugerir les càrregues administratives i financeres dels Estats membres en reduir el risc que es desenvolupin sistemes paral·lels que no siguin interoperables a la Unió⁷¹.

3.3. Protecció de dades personals: els pseudònims i la sobreidentificació.

La mateixa AEPD reconeix que el control sobre la pròpia identitat és un dels aspectes més importants de la protecció de dades actualment⁷².

En qualsevol aproximació a la construcció d'un Mercat Únic Digital és una constant la referència al desig de repetir l'«efecte Brussel·les»⁷³ aconseguit per l'RGPD, sobre la base de la transparència i de la responsabilitat proactiva del responsable del tractament de dades. D'aquí que moltes de

68 BOE de 2 d'abril de 2025.

69 Mesura que havia estat anunciada a la COMUNICACIÓ DE LA COMISSIÓ AL PARLAMENT EUROPEU, AL CONSELL EUROPEU, AL CONSELL, AL COMITÈ ECONÒMIC I SOCIAL I AL COMITÈ DE LES REGIONS, Una Brúixola per a la Competitivitat de la UE, de 22 de gener de 2025 (COM(2025) 30 final), en els termes següents «Inspirada en l'arquitectura eIDAS de la UE, la cartera europea per a empreses serà l'eina clau perquè les empreses duguin a terme la seva activitat sense dificultat i per la via digital a la UE, ja que els proporcionarà un entorn integrat per a les seves interaccions amb totes les Administracions públiques».

70 Traducció encara no disponible, 19 de novembre de 2025 [COM(2025) 835 final].

71 Considerant 27 de la Directiva (UE) 2025/25 del Parlament Europeu i del Consell de 19 de desembre de 2024 per la qual es modifiquen les Directives 2009/102/CE i (UE) 2017/1132 pel que fa a l'ampliació i la millora de l'ús d'eines i processos digitals en l'àmbit del Dret de societats.

72 AEPD, «eIDAS2, la cartera europea de identitat digital i el RGPD (I)», 24 de gener de 2025, disponible a eIDAS2, la cartera europea de identitat digital i el RGPD (I) | AEPD. Data consulta: 13 de novembre de 2025.

73 Expressió utilitzada en el seu dia per BRADFORD: «The Brussels Effect», *Northwestern University Law Review*, 1/2012, p. 1-67 i que va tenir força èxit per referir-se a l'impacte regulador de la UE en el context internacional, a propòsit de la protecció de dades.

les solucions dels paquets normatius derivats de l'Estratègia Digital europea comparteixen tècniques jurídiques de l'RGPD.

En l'àmbit de la millora de les tecnologies d'identificació, aquest enfocament resulta encara més comprensible, atès que l'essència tècnica de molts dels problemes se situa en bona mesura, tot i que no exclusivament, en la selecció, la qualitat i el tractament de les dades d'entrada (*input*), així com en la interpretació dels resultats (*output*). En conseqüència, la resposta inicial i més immediata per a la necessitat d'una normativa d'identificació fiable ha de residir en els paràmetres de transparència, rendició de comptes i responsabilitat ja assajats i positivitzats al règim europeu de protecció de dades.

Sobre els pseudònims i la sobreidentificació, l'article 5 introduït per l'eIDAS2 diu que, sens perjudici de les normes específiques del dret de la Unió o nacional que exigeixin als usuaris identificar-se o dels efectes jurídics que el Dret nacional prevegi per als pseudònims, no es prohibirà la utilització de pseudònims escollits pels usuaris. Així mateix, l'apartat 4 lletra B de l'article 5 bis disposa que les carteres

europees d'identitat digital permetran a l'usuari, de manera intuïtiva, transparent i rastrejable per l'usuari «generar pseudònims i emmagatzemar-los xifrats i localment a la cartera europea d'identitat digital».

És a dir, tret que hi hagi normes específiques del Dret de la Unió o nacional que exigeixin que els usuaris s'identifiquin, no s'ha de prohibir l'accés als serveis utilitzant un pseudònim (Considerant 60 de l'eIDAS2).

En una visió integral del dret a la identitat, l'ús d'un o diversos pseudònims permet a la persona projectar cap a l'exterior una identitat diversa de la seva identificació civil. En el cas de la identitat digital, aquesta possibilitat faculta operar a la xarxa amb noms d'usuari no coincidents amb el nom legal, mantenir perfils on la vinculació amb la veritable identitat no està exposada al públic o configurar identitats diferenciades segons la plataforma o la comunitat.

En aquest sentit, les carteres digitals europees inclouen entre les seves funcionalitats, com ja s'ha indicat, en els termes de l'article 5 bis b), la possibilitat de generar pseudònims i emmagatzemar-los xifrats i localment a la cartera.

Des de la perspectiva de la protecció de dades, l'usuari pot crear i administrar pseudònims que actuen com a eina per complir els principis de minimització i de protecció de dades⁷⁴ des del disseny i per defecte⁷⁵, de manera que només es revelarà la identitat real de l'usuari en cas que sigui estrictament necessari, per evitar, com indica l'AEPD, la sobreidentificació⁷⁶.

Pensem en alguns usos de la cartera: control d'edat⁷⁷, subscripció a continguts, accés a activitats universitàries, etc. El lliurament de la identitat real a cadascuna d'aquestes activitats facilitaria l'agregació i el perfilat per part del prestador⁷⁸, de manera que la utilització de pseudònims, idealment diferents per servei o sector, tendeix a evitar la correlació (*unlinkability*).

En efecte, no és sobrer recordar que la Carta de Drets Digitals (2021) esmentada es refereix a un dret a l'ús de pseudònims⁷⁹ i el vincula al dret a no ser perfilat⁸⁰.

De tota manera, en interès d'una seguretat jurídica més gran, en matèria d'utilització de pseudònims s'introdueix un article 32 bis a l'eIDAS per a la validació de les signatures electròniques avançades basades en certificats qualificats. En aquest cas, la

74 Per a l'RGPD «pseudonimització»: el tractament de dades personals de tal manera que ja no es puguin atribuir a un interessat sense utilitzar informació addicional, sempre que aquesta informació addicional figuri per separat i estigui subjecta a mesures tècniques i organitzatives destinades a garantir que les dades personals no s'atribueixin a una persona física identificada o identificable»;

75 Article 21.1 de l'RGPD «Tenint en compte l'estat de la tècnica, el cost de l'aplicació i la naturalesa, l'àmbit, el context i els fins del tractament, així com els riscos de diversa probabilitat i gravetat que comporta el tractament per als drets i llibertats de les persones físiques, el responsable del tractament ha d'aplicar, tant en el moment de determinar els mitjans de tractament com en el moment del tractament mateix, mesures tècniques i organitzatives apropiades, com la pseudonimització, concebudes per aplicar de manera efectiva els principis de protecció de dades, com ara la minimització de dades, i integrar les garanties necessàries en el tractament per tal de complir els requisits d'aquest Reglament i protegir els drets dels interessats».

76 AEPD, «eIDAS2, la cartera europea de identitat digital y el RGPD (III)», 22 d'octubre de 2025, disponible a eIDAS2, la cartera europea de identitat digital y el RGPD (III) | AEPD. Data consulta: 13 de novembre de 2025.

77 Sobre les tecnologies de garantia d'edat, *vid.* ALAMILLO-DOMINGO, «La verificación de edad para el acceso a servicios digitales a la luz del nuevo marco de identidad digital del reglamento EIDAS 2», *La Ley. Derecho de Familia*, núm. 44, 2004, p. 18-31.

78 *Cfr.* article 22 de l'RGPD.

79 «IV Dret al pseudonimat 1. D'acord amb les possibilitats tècniques disponibles i la legislació vigent, es permetrà l'accés als entorns digitals en condicions de pseudonimitat, sempre que no calgui la identificació personal per al desenvolupament de les tasques pròpies d'aquest entorn. 2. El disseny de la pseudonimitat a què es refereix el número anterior assegurarà la possibilitat de reidentificar les persones amb resolució judicial prèvia en els casos i amb les garanties previstes per l'ordenament jurídic».

80 «V Dret de la persona a no ser localitzada i perfilada 1. La localització i els sistemes d'anàlisi de personalitat o conducta que impliquin la presa de decisions automatitzades o el perfilat d'individus, o grups d'individus, únicament podran realitzar-se en els casos permesos per la normativa vigent i amb les garanties adequades que aquesta normativa disposa. 2. El responsable del tractament ha d'informar explícitament l'interessat sobre la finalitat de la localització, el perfilat o la decisió automatitzada i sobre l'exercici del dret d'oposició, i presentar-los clarament i al marge de qualsevol altra informació i amb respecte ple al dret a la protecció de dades a què fa referència l'apartat III».

lletra e) de l'apartat 1 deixa clar que, en cas que s'utilitzi un pseudònim, el procés de validació d'una signatura electrònica avançada basada en un certificat qualificat confirmarà la validesa d'aquesta signatura sempre que la utilització d'aquest s'indiqui clarament a la part usària en el moment de la signatura⁸¹.

Des d'una perspectiva tecnològica, pel que fa a la declaració (*attestation*) d'atributs, són fonamentals les tecnologies de *Zero-Knowledge Proofs* (ZKP) i *Unlinkability*. La primera és una solució tecnològica criptogràfica que permet demostrar que es té un atribut determinat —per exemple, la majoria d'edat— sense revelar més informació de la necessària, mentre que el segon grup d'eines tecnològiques cerca la desvinculació per evitar que un mateix identificador o patró d'ús permeti reconstruir perfils i, d'aquesta manera, reduir els riscos de reidentificació, discriminació i violacions del principi de minimització (article 5 de l'RGPD).

3.4. EUDI Wallet, vulnerabilitat i dret antidiscriminatori

L'article 21 de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea i les Directives antidiscriminatòries prohibeixen la discriminació directa i indirecta. El desplegament de l'*EUDI Wallet* i de les identificacions electròniques ha d'evitar que la bretxa digital es converteixi en exclusió de persones grans o amb discapacitat.

Com s'havia assenyalat, la cartera digital europea és una eina de

preservació i construcció de la identitat digital pel seu titular, amb una relació íntima amb el dret antidiscriminatori.

De moment, no hem de perdre de vista que un control més gran de les dades implica una disminució de l'impacte en la capacitat discriminatòria⁸². Així mateix, des d'un punt de vista sectorial, determinats col·lectius es poden veure beneficiats per les tecnologies emprades per a la identificació digital.

D'aquí que moltes de les solucions dels paquets normatius derivats de l'Estratègia Digital europea comparteixin tècniques jurídiques de l'RGPD

En el cas de les persones amb discapacitat, la normativa sobre identitat digital es pot veure com una oportunitat⁸³. D'una banda, redueix la presencialitat i es pot considerar un desenvolupament de la Directiva 2019/882 (*European Accessibility Act*)⁸⁴, que imposa requisits d'accessibilitat als serveis digitals d'ús comú (comunicacions, banca, comerç electrònic, etc.), per la qual cosa el procés d'identificació mateix i la interfície de la cartera han de ser accessibles i facilitar l'exercici sobirà del dret a la identitat. D'altra banda, pel que fa a la declaració electrònica qualificada d'atributs, verificable

criptogràficament, la lògica d'eIDAS2 és de *selective disclosure*, de manera que una persona amb discapacitat pot acreditar, per exemple, un percentatge o la condició de beneficiària sense aportar un historial mèdic o informes socials.

En aquest sentit, la iniciativa *EUDI Wallet* s'ha construït sobre la base de les exigències d'igualtat i d'accessibilitat. D'una banda, la garantia d'igualtat de l'article 5 bis obliga al fet que l'ús de la cartera i dels mitjans d'identificació electrònica estigui obert en condicions no discriminatòries, cosa que inclou les persones amb discapacitat i altres col·lectius vulnerables, de manera que no n'hi ha prou amb proporcionar la solució digital, cal oferir-la de manera que no exclouï la persona per raons de discapacitat, edat o situació socioeconòmica⁸⁵. D'altra banda, l'exigència de comprensibilitat de l'article 15⁸⁶ apunta que la informació que la cartera mostri —quin atribut es demana, qui el demana, per a què es farà servir— hagi de presentar-se de manera clara, perceptible i entenedora per a l'usuari mitjà, amb ajustaments raonables quan sigui necessari.

La combinació dels dos preceptes (articles 5 bis i 15) obliga que la posada en marxa de la identitat digital europea no es converteixi en una barrera cognitiva ni tecnològica. El disseny de la cartera ha de permetre que una persona amb discapacitat pugui conèixer quines dades està lliurant, decidir si les lliura i accedir al mateix servei que qualsevol altre ciutadà.

81 També als annexos IV (certificats qualificats d'autenticació de llocs web) i V (declaració electrònica qualificada d'atributs) reformatats s'incideix en la indicació clara necessària de l'ús del pseudònim.

82 Hi ha un moviment revers en la preocupació per l'exposició excessiva de dades que permetin la perfilació per mitjà de biaixos discriminatoris, ja que el dret a la identitat pot portar, com adverteix ALPA, a resultats discriminatoris (ALPA, *op. cit.*, p. 289-29).

83 Vid. TOMÁS MARTÍNEZ, «La discapacidad en la Cartera Europea de Identidad Digital (EUDI Wallet): Una oportunidad para mejorar la accesibilidad y contratos eficientes», *Oñati socio-legal series*, vol. 15, núm. 3, 2025, p. 890-915.

84 Directiva (UE) 2019/882 del Parlament Europeu i del Consell, de 17 d'abril de 2019, sobre els requisits d'accessibilitat dels productes i serveis.

85 Article 5 bis «21. S'ha de garantir l'accessibilitat de les carteres europees d'identitat digital per a les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions que la resta dels usuaris, d'acord amb els requisits d'accessibilitat previstos a la Directiva (UE) 2019/882 del Parlament Europeu i del Consell».

86 Article 15 «Accessibilitat per a les persones amb discapacitat i necessitats especials. La provisió de mitjans d'identificació electrònica, així com la prestació de serveis de confiança i els productes destinats als usuaris finals emprats en la prestació d'aquests serveis, han d'estar disponibles en un llenguatge clar i comprensible, de conformitat amb la Convenció de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i amb els requisits d'accessibilitat de la Directiva (UE) 2019/882, cosa que beneficia també les persones que experimenten limitacions funcionals, com les persones d'edat avançada i les persones amb un accés limitat a les tecnologies digitals».

V. Bibliografia

- AEPD, «eIDAS2, la cartera europea de identidad digital y el RGPD (I)», 24 de gener de 2025, disponible a eIDAS2, la cartera europea de identidad digital y el RGPD (I) | AEPD. Data consulta: 13 de novembre de 2025.
- AEPD, «eIDAS2, la cartera europea de identidad digital y el RGPD (III)», 22 d'octubre de 2025, disponible a eIDAS2, la cartera europea de identidad digital y el RGPD (III) | AEPD. Data consulta: 13 de novembre de 2025.
- ALAMILLO-DOMINGO, «La verificación de edad para el acceso a servicios digitales a la luz del nuevo marco de identidad digital del reglamento EIDAS 2», *La Ley. Derecho de Familia*, núm. 44, 2004, p. 18-31.
- ALPA, *Il diritto di essere se stessi*, La nave di Teseo, 2021.
- ANTÓN JUÁREZ, «La sucesión *mortis causa* de bienes digitales a la luz del Derecho internacional privado europeo», *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 2025, vol. 17, núm. 2, p. 29-51.
- BARRIO ANDRÉS, *Manual de Derecho Digital*, 4a ed., Tirant lo Blanch, 2025, València.
- BATUECAS CALETRÍO, «Identificación electrónica e identidad digital», en Carabajo Cascón, Curto Polo (directors) *Derecho Digital y Mercado*, Tirant lo Blanch, València, 2024, p. 505-555.
- BRADFORD, «The Brussels Effect», *Northwestern University Law Review*, 1/2012, p. 1-67.
- BUSCH, *eIDAS 2.0: Digital identity services in the platform economy*, Centre on Regulation in Europe (CERRE), Brussel·les, 2022.
- CAVALLER VERGÉS, «En busca de un marco legal para los activos digitales: Los principios Unidroit sobre activos digitales y derecho privado», *Cuadernos de Derecho Transnacional*, 2024, vol. 16, núm. 1, p. 113-130.
- COMANDÈ/VARILEK, «The many features which make the eIDAS 2 Digital Wallet either risky or the ideal vehicle for the transition to post-quantum encryption», *Computer Law & Security Review: The International Journal of Technology Law and Practice*, 2024 (106022), p. 1-10.
- DE ASÍS, «La identidad humana en la sociedad. digital: identidad e identificación digital», González Menezes (coordinador) *Los servicios de confianza en el medio electrónico y la identidad digital*, Tirant lo Blanch, València, 2023, p. 245-259.
- DE CUPIS, *Il Diritto all'identità personale*, Giuffrè, Milà, 1949.
- ESPÍN ALBA, «Autonomía privada y derechos fundamentales en la sucesión del patrimonio digital: testamento digital y derecho al olvido de personas fallecidas en un contexto de cambios tecnológicos», Madriñán Vázquez/Carballo Fidalgo (coordinadores) *Sucesión testada: voluntad del causante e interpretación*, p. 259-261.
- FERNÁNDEZ HERNÁNDEZ, «Estructura y contenido del Reglamento (UE) 2024/1183, de 11 de abril de 2024, por el que se establece el marco europeo de identidad digital (Reglamento eIDAS 2)», *Diario La Ley*, maig de 2024. Consultat a Legalteca.
- FERNÁNDEZ SESSAREGO, «Breves apuntes sobre el “proyecto de vida” y su protección jurídica», *Anuario de la Facultad de Derecho*, Universidad de Extremadura, vol. XXX, 2012-2013, p. 551-579.
- GETE-ALONSO, «Identidad e identificación de la persona», Infante Ruiz et al (coordinadors) *Construyendo la igualdad: la feminización del derecho privado. Carmona III*, Tirant lo Blanch, València, 2017, p. 83-144.
- GETE-ALONSO, «Persona, personalidad y capacidad», a Gete-Alonso Calera, Solé Resina (coordinadores) *Tratado de derecho de la persona física*, t. 1, Civitas, Thomson Reuters, Cizur Menor, 2013, p. 61-120.
- INZA «The European Digital Identity Wallet as Defined in the EIDAS2 Regulation», Pastor Sempere (editora), *Governance and Control of Data and Digital Economy in the European Single Market, Law, Governance and Technology*, Series 71, Springer, 2025, p. 433-452.
- LAPORTA, «Identidad y Derecho: una introducción temática», *AFDUAM*, 17, 2013, p. 17-38.
- MARTIAL, «L'accès aux origines: de la reconnaissance d'un droit fondamental à l'émergence de nouvelles catégories relationnelles», *Recherches familiales*, 2023, 1 (20), p. 151-162.
- OROZCO PARDO, «Intimidación, privacidad, “extimidación” y protección de datos del menor ¿Un cambio de paradigma?», Boix Reig (director) *La protección jurídica de la intimidación*, Iustel, Madrid, 2010, p. 381-402.
- ORTEGA PUENTE, Glòria, «La identidad de la persona en la era digital ¿Es la identidad digital una proyección de la identidad de la persona? (1)», *Actualidad Civil*, núm. 1, gener de 2024. Consultat a Legalteca.
- PINO, «Il diritto all'identità personale ieri e oggi. Informazione, mercato, dati personali», Panetta (director), *Libera circolazione e protezione dei dati personali*, t. I, Giuffrè, Milà, 2006, p. 257-321.
- PIÑAR MAÑAS, «Identidad y persona en la sociedad digital», De la Cuadra Salcedo/Fernández Castillo (directors) *Sociedad Digital y Derecho*, BOE, Madrid, 2018, p. 95-112.
- PRÉBISSY-SCHNALL/PEZET, «Presion anomique de la numérisation et stratégies juridiques», *Droit et Société*, núm. 118, 2024, p. 501-522.
- RESTA, «Identità personale e identità digitale», *Diritto dell'informazione e dell'informatica*, vol. 23, núm. 3, 2007, p. 511-531.
- RODOTÀ, *El derecho a tener derechos*, Trotta, Madrid, 2014.
- SERRANO COPETE, *Los testamentos digital y electrónico: una visión de derecho internacional y comparado*, Tirant lo Blanch, València, 2024.
- SNOW, «The Right to (Digital) Identity», *Fordham Intellectual Property, Media & Entertainment Law Journal*, vol. 35, núm. 4 (estiu 2025), p. 1010-1091.
- TOMÁS MARTÍNEZ, «La discapacidad en la Cartera Europea de Identidad Digital (EUDI Wallet): Una oportunidad para mejorar la accesibilidad y contratos eficientes», *Oñati socio-legal series*, vol. 15, núm. 3, 2025, p. 890-915. ■